

A Fővárosi Ítéltábla a Kövári Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Kövári Kálmán ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - dr. Kiss Pál Barna ügyvéd (fél címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. március 29. napján kelt 10.P.22.607/2014/45. számú ítélete ellen a felperes részéről 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az alperesnek 75.000 (Hetvenötezer) forint fellebbezési eljárási költséget, míg - felhívásra - az állam javára 100.600 (Egyszázezerhatszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes panoráma röntgenfelvétel alapján tervezte meg a felperes perzisztáló tejfogait - bal felső kismetsző és bal felső szemfog - érintő beavatkozást; 2013. január 8-án kezelési tervet, illetőleg árajánlatot adott a felperesnek. Az alperes 2013. február 6. napján ... márkájú implantátumot helyezett be a felperes bal felső szemfoga helyére, csontpótlásként liofilizált marhacsontról helyezett anyagot a műtéti területre. Az alperes által készített lenyomatról a felperes által választott fogtechnikus az ideiglenes koronát nem tudta elkészíteni. Az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a behelyezett implantátumra szögben megtört felépítményt rak, amely megfelelő megoldást nyújt. A felperes megbízásából ... 2013. február 28. napján készített szakértői véleményt, amelyben megállapította: a protetikai rehabilitáció úgy biztosítható, hogy az implantátum eltávolításra kerül és megfelelő csontpótlást követően újból fogászati implantátum behelyezésére kerül sor. Az alperes által beültetett implantátum 2013. március 1. napján eltávolításra került, a sebgyógyulás, csontosodás után az új implantátum behelyezésére 2013. július 9. napján került sor. A felperes 2014 januárjában ínypasztikán esett át, az ideiglenes fog behelyezésére 2014 márciusában került sor.

A felperes keresetében 1.257.000 forint és járulécai vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint a beavatkozás előtt az alperes részéről elmaradt a felperes tájékoztatása a műtét milyenségéről, előnyeiről, kockázatairól, az esetleges alternatív módszerek lehetőségéről. Nem készült műtéti beleegyező nyilatkozat, nem tudott számos

implantátum fajtáról, csak kettőről, nem volt ismerete a beavatkozás módjáról, arról, hogy az alperes a fűrősablon alkalmazását elvetette, a hibázás lehetőségéről és annak következményeiről. Ennek hiányában nem dönthetett arról, hogy fűrősablon nélkül vállalja-e a beavatkozást, illetőleg arról, hogy a csontpótlásba jobban beépülő implantátumok is léteznek. Kifogásolta, hogy a beavatkozást megelőzően elmaradt a háromdimenziós felvétel elkészítése, amely miatt a beavatkozás nem az előre eltervezett módon fejeződött be. Hivatkozása szerint egy fiatal nőnél, különösen a frontfogak esetén a műtét megtervezése nagyobb körütekintést igényel, ugyanis az első fogak esztétikai szempontból exponált helyen vannak, a fűrősablon használata és a tér három dimenziójában történő tervezés szakmailag elvárható.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a felperes által felkért fogtechnikus nem volt képes elkészíteni az ideiglenes fogat, az alperes szakmai hibát nem vétett, jól mérte fel a csontkínálatot, az implantátumot helyesen és szakszerűen illesztette be, részletesen tájékoztatta a felperest, hogy többféle megoldás létezik, azoknak mi a következménye mind egészségügyi, mind anyagi szempontból. A felperes anyagi körülményeire tekintettel választotta az implantátum beültetését csontpótlás nélkül. A műtéti beleegyező nyilatkozat aláírása valóban elmaradt, de kétségtelen, hogy a felperes enélkül is vállalkozott a műtetre, ennek hiánya nem áll összefüggésben a sérelmezett eredménnyel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy a le nem rótt 75.400 forint illetéket - felhívásra - fizesse meg az államnak, míg rendelkezése szerint az előlegezett 348.650 forint szakértői díjat az állam viseli. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 190.500 forint perköltséget. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként úgy foglalt állást, hogy az alperes eljárása megfelelt az elvárható gondosság elvének, a perben beszerzett, írásban és szóban is kiegészített orvosszakértői vélemény kellően részletes, megfelelően indokolt válaszokat adott, helyességéhez kétség nem fért, azt ítélezése alapjául az elsőfokú bíróság elfogadta, a felperes másik szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt szükségtelenként elutasította. Kiemelte: a kirendelt szakértő a csontfelszívódással kapcsolatban részletesen nyilatkozott, és ebben nem osztotta a tanú - ... - által előadottakat. Ebben a keretben értékelte továbbá, hogy a felperes által felkért magánszakértő sem utalt csontfelszívódásra és az alperesi beavatkozást követően a felperest megvizsgáló ... is megerősítette tanúvallomásaiban, hogy gyulladás és csontfelszívódás nem volt, így ... tanú újabb meghallgatására az elsőfokú bíróság kellő alapot nem látott, előadása a szakvélemény megingatására nem lett volna alkalmas. Kifejtette: az alperes szakmai szabályszegést nem követett el, ugyanis nem nyert igazolást, hogy az implantátum eltávolítását a csontfelszívódás indokolta, a felperes a kezelést mégis megszakította. Ennek oka - miszerint a felperes által megbízott fogtechnikus az ideiglenes koronát nem volt képes elkészíteni - az alperesnek nem felróható, mert az alperes megfelelő együttműködést tanúsított, mégsem volt lehetősége arra, hogy az ideiglenes fogpótlást az általa megbízott fogtechnikussal elkészíttesse, mert addigra a felperes az implantátum eltávolítása mellett döntött. Ebből következően csak a modellezés alapján volt vizsgálható, hogy az általa nyújtott megoldás az elvárható gondosságnak megfelelt-e, és a kirendelt szakértő a kiegészített szakvéleményében egyértelműen úgy foglalt állást, hogy az alperesi megoldás mind esztétikai, mind funkcionális szempontból megfelelő lett volna. Az elsőfokú bíróság rámutatott: a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az egészségügyi ellátás - jelen esetben a megfelelő fogkoronák elkészítése - kizárólag tökéletes lehet, ennek azonban nem mond ellent, hogy több szakmailag helyes megoldás lehetséges, és ebben a keretben vannak normál-, átlagos- és ún. prémium kategóriás megoldások. A beteg dönt, hogy a standard vagy magasabb igényeket kielégítő, de jelentősebb költségekkel járó ellátás mellett teszi le a voksát. A peres eljárás tárgya azonban az alperes által nyújtott kezelés vizsgálata - ami nem vethető össze a felperes jelenlegi, attól színvonalában és költségeiben eltérő kezelésével -, amelynek során az elsőfokú

bíróság az előzőekben részletezettek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alperes az elvárható gondosság követelményének megfelelően járt el, ezért kártérítő felelőssége sem állapítható meg. Kétségtelen, hogy a fogászati implantáció invazív beavatkozás, ezért az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) rendelkezései szerint a beteg teljeskörű tájékoztatásán alapuló írásos beleegyező nyilatkozata szükséges, amelyet az alperes elmulasztott, azonban ennek hiánya az adott esetben nem áll okozati összefüggésben a beavatkozás eredményességével. Álláspontja szerint az alperes - a felperes személyes előadásából is kitűnően - megfelelő tájékoztatást adott a tervezett kezeléssel, ahhoz is hozzájárult, hogy az ideiglenes fogat a felperes ismerőse, ... készítse el. A felperes az alternatív lehetőségekről, a fogszabályozás, a hídpótlás lehetőségéről tájékoztatást kapott, a vázlatos kezelési terv az árajánlattal átadásra került. A drágább, prémium kategóriás megoldásokra kiterjedően az alperest tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, a felperesnek is tisztában kellett lennie azzal, amennyiben olyan rendelő szolgáltatását veszi igénybe, ahol a kezelés költsége többszöröse az alperes által felajánlott kezelésnek, akkor minőségében nem azonos szolgáltatáshoz jut. Hangsúlyozta emellett, hogy az alperes által nyújtott kezelés - amennyiben az ideiglenes fogpótlás elkészülhetett volna - mind esztétikailag, mind funkcionálisan az elvárhatóság elvének megfelelő megoldást nyújtott volna, a felperes ezért alaptalanul hivatkozott a tájékoztatási kötelezettség megsértésére, mert az alternatív megoldásokról az alperes tájékoztatást adott, elmondta az általa használt két implantátum közötti különbséget, ezen kívül, hogy vannak olcsóbb és drágább implantátumok, további tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. A felperesnek megfelelő ismeret és idő állt a rendelkezésére, hogy az alperes által felajánlott kezeléssel kapcsolatos döntését meghozza.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérve. Álláspontja szerint bizonyítást nyert, hogy az implantátum eltávolításának a csontfelszívódás volt az oka, az ebben a tekintetben ellentmondásosan nyilatkozó kirendelt szakértővel szemben ... egyértelműen nyilatkozott, miszerint a csontfelszívódás részoki szerepet játszott az implantátum kivételében. Kifogásolta, hogy indítványa ellenére ... ismételt meghallgatására nem került sor. Utalt arra, hogy a kezelést azért szakította meg, mert nem vállálhatta, hogy egy rossz pozícióban lévő implantátum véglegesen beépüljön a csontba, és annak eltávolítására ne legyen lehetőség. Meglátása szerint az alperes által készített modellből semmiféle következtetés nem vonható le, ugyanis a modellnek nem kell funkcionálisan helytállnia, a modell kinézetét az azt készítő személy bárhogy módosíthatja. Rámutatott: a felperesi magánszakértői vélemény az implantátum eltávolítását és új implantátum behelyezését javasolta, ezzel összhangban a perben kirendelt orvosszakértő is úgy nyilatkozott, hogy a felperesnél kompromisszumos megoldásra lett volna szükség az alperesi beavatkozást követően, amit a magas íny és a kiálló fog jelentett volna, amelyet a felperes nem vállalt. A perben kirendelt szakértő is úgy nyilatkozott, hogy egy 25 fokos dőlésszögű felépítmény oldhatta volna meg a problémát, de az ínymagasság és a vastagság problémáját ez nem változtatta volna meg. Továbbra is fenntartotta azon álláspontját, amely szerint az alperes vétett az elvárható gondosság elvével szemben azzal, hogy nem háromdimenziós CT felvétellel tervezte meg a beavatkozást, illetőleg azzal, hogy nem alkalmazott fűrészablont. Hangsúlyozta: a frontális régióban a perzisztáló tejfog helyére történő implantációs eljárásra speciális irányelvek vonatkoznak, amelyek szerint a panorámaröntgen alapján történő műtéti tervezés és szabadkézi fűrés nem felel meg az elvárható gondosság elvének. Amennyiben az alperes szándékolta tervezte volna a csontkínálat miatt a ferde fűrészt, akkor már ezt megelőzően tájékoztatnia kellett volna a felperest arról, hogy szögben tört felépítményt kell rendelnie és arra kell majd a fogtechnikusnak a fogat elkészítenie. Kiemelte: nem azt kérte az alperestől, hogy a szakmai minimum szerint járjon el kezelése során, hanem az eredeti fogára leginkább hasonló megoldást kért, a tejfogai helyére olyan fogpótlást kívánt, amely olyan látványt nyújt, mintha ott a saját

csontfoga lenne. Az alperes azonban az implantáció kapcsán a szükséges és egyedi tájékoztatást nem adta meg, a felperes önrendelkezési jogát elvonta, az alperes döntött a felperes helyett, és így nem a felperes által igényelt beavatkozás valósult meg. Az alperesnek tájékoztatnia kellett volna a felperest legalább arról, hogy többféle implantációs kategória létezik, ezek között melyek a funkcionális és esztétikai különbségek, melyik javallott és ellenjavallott a felperes részére és miért, arról, hogy a felperes ezen kategóriák közül választhat, és hogy a felperes által választott kategóriát az alperes képes-e megvalósítani, milyen esztétikai minőséget tud az alperes elérni, lehetséges, hogy a furat ferde lesz és ekkor korrekciós eljárás szükséges. Elmaradt annak feltárása is, hogy az alperes az eredeti elképzelés szerinti szögben történő fúrást meg tudja-e valósítani tökéletesen sablon nélkül, a szabadkézi fúrás kockázatát a felperes vállalja-e, az alperes együtt tud-e működni a fogtechnikussal, illetőleg, hogy mi a felperes pontos esztétikai igénye. Állítása szerint téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a felperes az interneten is tájékozódhatott volna, ugyanis az Eütv. szerint nem a felperesnek van tájékoztatói, hanem az eljáró orvosnak van tájékoztatói kötelezettsége. Az sem felel meg a valóságnak, hogy a felperesnek tudnia kellett volna, hogy az eltérő árszínvonal, eltérő minőséget jelent, ugyanis nem derült ki az elsőfokú bíróság ítéletéből, hogy honnan kellett volna tudnia a felperesnek az eltérő árszínvonalakhoz kapcsolódó eltérő minőségekről.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A felperes álláspontjával szemben a kirendelt szakértő csak arra kívánt rávilágítani, hogy ... valóban kitűnő szakember hírében áll, és az új implantátumot bizonyosan jól fogja elkészíteni, ugyanakkor ... is úgy nyilatkozott, hogy az alperesi implantátum idő előtt került eltávolításra, a kezelés félbeszakadt, ezért a felperes csak véleményeket tud megfogalmazni, tényeket ...ra hivatkozva sem. Hangsúlyozta: ... azt is elmondta, hogy az alperes által indított kezelés is jó megoldást adhatott volna a hagyományos eljárásokat figyelembe véve, más kérdés, hogy a felperes magát meggondolva más kezelést választott. A kirendelt igazságügyi szakértő, ... ugyancsak kifejtette, hogy az alperes szakmai hibát nem vétett, mulasztást nem követett el, az eredmény azonban nem ismeretes, mert a felperes megszakította a kezelést. A szakértő utalt arra is, hogy a szögben tört 25 fokos fej megoldás lehetséges, amint az a fogtechnikai gipszmodellen is látható. Utalt arra is, hogy a beavatkozás több módszerrel lehetséges a páciensek idejének, anyagi körülményeinek és esztétikai elvárásainak függvényében, ami egy olyan hármas együttállás, amelyben az egyik faktor csökkenése mellett a többi kettő sem maradhat változatlan. Ezt el kell fogadni, ugyanis a magas esztétikai elvárások legtöbbször nem állnak együtt a gyors és olcsó beavatkozással. A felperes állításával szemben a csontfelszívódás nem nyert bizonyítást és az sem, hogy ez volt az oka az implantátum eltávolításának, a felperes az implantátum eltávolítása előtt, illetőleg a beavatkozással azonos időben készített fényképfelvételekkel igazolhatta volna állítását, enélkül azonban minden más csak vélemény. A felperes azon állítása, amely szerint a bemutatott gipszmodellből semmilyen következtetés nem vonható le, nem valós, és figyelemmel kell lenni arra a tényre, hogy a felperes önhatalmú kezelésmegszakítása miatt nem áll rendelkezésre olyan egyéb más adat, bizonyíték, amelyből kiderülne, hogy az alperesi beavatkozás milyen kimenetellel ment volna végbe. Fenntartotta azon állítását, miszerint a 25 fokban tört fejjel megfelelő tengelyállás lett volna biztosítható, amennyiben az alperes technikusa készíti el a végleges koronát. Kiemelte: a felperes szájáról levett precíziós lenyomatot és az annak alapján készített modellt, a felperes állításával szemben, nem lehet megváltoztatni. Szakmailag teljesen hétköznapi a szögben tört fej alkalmazása, az alperes részéről pedig egy tudatos, minden részletre kiterjedő pontos tervezés eredménye, nem pedig egy probléma és annak megoldása. Állítása szerint a felperes önmaga vállalta a kompromisszumokat azzal, hogy gyors, ugyanakkor olcsó megoldást keresett, ezzel behatárolva az elérhető kezelési módszereket. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a kirendelt orvosszakértő szerint esztétikailag és funkcionálisan is jó megoldás lett volna az alperesi elképzelés, tekintetbe véve, hogy

a beavatkozás menetéről, a szükséges eszközök használatáról mindig a kezelőorvos dönt és azért ő is a felelős. Kiemelte: kizárólag ahhoz járult hozzá, hogy a provizóriumot, azaz az ideiglenes fogat készítse el a felperes által felkért fogtechnikus, de a végleges fogat már a saját fogtechnikusával készítette volna el, aki ennek a szakmai kihívásnak - a felperes által felkért fogtechnikussal szemben - eleget tudott volna tenni, amint azt az elkészült gipszmodell is bizonyítja. Megjegyezte: az a módszer, amit választott, a csontpótlásos módszertől abban különbözik, hogy annak esetében több csont keletkezik, amely alapján az implantátum helye és szöge megváltoztatható az eredeti csontkínálathoz képest. Állítása szerint a csontpótlás a felperes esetében szükségtelen volt, mert elegendő csontja volt, és a szögtört fej ugyanolyan esztétikai és funkcionális végeredményt eredményezett volna, mint az egyenes fej, így az egész eljárás kisebb kockázattal járt volna, rövidebb ideig tartott volna és olcsóbb lett volna. Az a felperesi állítás, miszerint nem tudott arról, hogy orvos és orvos beavatkozása között esetleges különbségek merülnek fel akár árban, akár minőségben, akár a mellékszolgáltatások meglétében és minőségében, nem fogadható el a felperes tényleges értelmi képességeire is tekintettel. Állítása szerint az elmulasztott tájékoztatás nem hozható összefüggésbe a beavatkozás eredményével, a felperes keresetleveléből, illetőleg a tárgyaláson történt meghallgatása adataiból is kitűnik, hogy elismeri, miszerint kapott tájékoztatást az alperestől, az alperes részletesen tájékoztatta a felperest arról, hogy miként fog történni az eljárás, bár kétségtelen, hogy írásbeli beleegyező nyilatkozat az invazív beavatkozáshoz nem született. Állítása szerint a problémát az okozta, hogy a felperes - amint arra az általa felkért fogtechnikus is utalt a tanúvallomásában - olcsó és gyors beavatkozást kívánt, és a fogtechnikus ismerőse félretájékoztatta őt. Az alperes a felperes megismerését követően tanulmányi modellek, aprólékos szájvizsgálat és röntgen elkészítése után gondosan megtervezte a kezelést és azt megbeszélte a felperessel. Utalta arra is, hogy nem került a felperes részéről bizonyításra, hogy a furat rossz helyen van vagy szakszerűtlen, alkalmatlan, a fúrósablon használatának nemcsak előnyei, hanem hátrányai is vannak, amellett, hogy ferde furat nem létezik. Az alperes az implantációra nézve is megfelelő tájékoztatást adott a felperes részére, ugyanis a felperes kijelentette, hogy mennyi idő és mekkora anyagi ráfordítás teljesíthető a részéről. Állítása szerint elvárható magatartás egy orvosi körökben mozgó páciensről, hogy amennyiben választási lehetősége van, arról tájékozódjon. Életszerűtlen az, hogy a páciens beszél az utcáról, és beül egy orvosi székbe anélkül, hogy bármilyen fogalma lenne az általa választott eljárásról. A felperesi állítással szemben nyilvánvaló, hogy egy eljárás minél magasabb esztétikai követelményeknek felel meg, és az eredeti állapothoz minél közelebb áll, annál drágább lesz, életszerűtlen, hogy a felperes ezzel ne lenne tisztában. Értelmezhetetlen, hogy az alperesi szolgáltatás ne lett volna tökéletes, ugyanis az nem mehetett végbe, a felperes önhatalmúlag, a fogtechnikusa tanácsára megszakította a kezelést, és egy teljesen más alapon induló beavatkozásnak vetette alá magát. Megjegyezte, hogy a felperes a kár összege tekintetében semmilyen tényállítást nem tett, annak mértékét nem indokolta, nem valószínűsítette.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel lefolytatott bizonyítási eljárás után, a feltárt peradatok okszerű és helyes mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, azt ítélezésének alapjául a Fővárosi Ítéltábla elfogadta. Helytálló az abból levont jogi következtetése is, amellyel a Fővárosi Ítéltábla - az indokolás pontosítása mellett - egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a kártérítési kereset elbírálásánál irányadó jogszabályokat,

ugyanis a káresemény időpontjára figyelemmel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 244. §-a szerinti utaló szabály értelmében az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigények tekintetében a káresemény bekövetkeztekor hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a jogvita elbírálására irányadó jogszabályokat, mivel az Eütv. 244. §-a szerint az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigények tekintetében a régi Ptk. szabályait kell megfelelően alkalmazni. Egészségügyi szolgáltatás igénybevételével a szolgáltatást igénybe vevő személy és az egészségügyi szolgáltató között rendszerint a régi Ptk.-ban nem nevesített (atipikus) polgári jogi szerződés jön létre. A felperes és az alperes között a megbízási és a vállalkozási szerződés jellemzőit magában foglaló polgári jogi jogviszony jött létre, amelynek megszegése - hibás teljesítése - esetén a szolgáltató a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint köteles helytállni. A kártérítési jogkövetkezmény általános feltételeit a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján érvényesülő régi Ptk. 339. § (1) bekezdése tartalmazza. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a károsultnak kell bizonyítania a kártérítő felelősség konjunktív feltételeinek a fennállását, vagyis azt, hogy a károkozó jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kára keletkezett. A károkozó viszont kimentheti magát annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az adott helyzetben elvárható magatartás fogalmát az Eütv. 77. § (3) bekezdése tölti ki tartalommal, az itt felállított gondossági mérce szerint a gyógyellátásban résztvevőtől elvárható gondossággal kell a betegeket ellátni, a szakmai és etikai szabályok, illetve az irányelvek betartása mellett. Amennyiben az egészségügyi szolgáltató eljárása ennek a zsinórmértéknek nem felel meg, úgy a magatartása felróható, aminek az a jogkövetkezménye, hogy a kártérítő felelősség alól nem mentesülhet.

A felperes megrendelése alapján az alperes által végzett orvosi beavatkozás miatt a kártérítési felelősség akkor állapítható meg, ha bizonyított, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartásával okozati összefüggésben érték a felperest a keresetben megjelölt károk. Kétségtelen, hogy általában minden károkozás jogellenes, ez azonban nem mentesít a konkrét károkozó magatartásnak a feltárására és az okozati összefüggés vizsgálatára vonatkozó jogszabályi kötelezettség alól. Meg kell határozni azt a konkrét jogellenes és felróható magatartást, amely a kárt kiváltja és a konkrét okozati összefüggést is bizonyítani kell. Az alperes kimentése csak azután jöhet szóba, ha az okozati összefüggés bizonyított.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azt a felperes alappal kifogásolta, hogy a fogászati implantációhoz mint invazív beavatkozáshoz nem áll rendelkezésre írásbeli hozzájárulás, ebből azonban nem következik, hogy az alperes a beültetést jogellenesen, a felperes beleegyezése nélkül végezte el, e körben a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével az állapítható meg, hogy az implantációhoz való hozzájárulás nem vonható kétségbe, csupán a dokumentálási kötelezettség megsértése állapítható meg. A felperesnek tudomása volt arról, hogy bal felső 3-as perzisztáló tejfoga helyére implantátum beültetésére kerül sor, ebből a célból csináltatott panoráma röntgenfelvételt, maga kérte az alperes hozzájárulását ahhoz, hogy az implantátumra az ideiglenes fogat ne az alperes saját, hanem a felperes által felkért fogtechnikus, ... készítse el. A beteg az önrendelkezési joga alapján jogosult eldönteni, hogy kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni, és milyen beavatkozáshoz járul hozzá. A hozzájárulás alakisági szabályainak célja annak dokumentálása, hogy a beteg a beavatkozáshoz a beleegyezését megadta-e. E szabályok megsértésének, valamint a szakmai szabályszegéseknek és mulasztásoknak annyiban van jelentősége, amennyiben a felperesnél kialakult egészségkárosodással okozati összefüggésbe hozhatók; önmagában az adminisztratív mulasztás a kártérítési felelősséget nem alapozza meg.

Az Eütv. 13. §-a előírja a beteg tájékoztatásához való jogát, amely az egészségügyi intézmény részéről egyben kötelezettséget jelent (134., 135. §). Ennek elmulasztása azonban nem önmagában, hanem csak akkor alapozza meg az alperes kártérítő felelősségét, ha az elmaradt tájékoztatás miatt következett be a károsodás. A tájékoztatási kötelezettség tartalmát mindig az adott eset körülményei határozzák meg. A tájékoztatásnak az elvárható gondosság szerintinek kell lennie, a hozzájárulásnak pedig ezzel adekvátnak. Az adott esetben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás megfelelt az Eütv.-ben írt követelményeknek. Az alperes tájékoztatást nyújtott a tervezett kezelésről, illetőleg arról is, hogy alternatív lehetőségként az implantáció mellett fogszabályozás és hídpótlás jöhet számításba, ahogy arról is, hogy az alperes többféle márkájú (... , ... , ...) implantátummal végez kezelést, amelyek közül a kezelési terv megjegyzés rovatába tett bejegyzés szerint a felperes az olcsóbb megoldásra, a ... márkájú implantátum beültetésére hajlott. A felperes arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a felperessel szemben nem támasztható olyan elvárás, hogy az egyes implantációs technikák mibenlétéről, áráról az interneten tájékozódjon, a tájékoztatási kötelezettség az Eütv. rendszerében az alperest terhelte. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint ugyanakkor az Eütv. 13. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségen túlmutató elvárás lenne annak számonkérése az alperesen, hogy a felperest nem tájékoztatta olyan típusú implantátum behelyezésének lehetőségéről, amellyel az alperes nem foglalkozott, amely más alapokon nyugvó, nagyságrendekkel drágább, hosszadalmasabb kezelést tett volna szükségessé, tekintetbe véve azt is, hogy az Eütv. 129. § (1) bekezdéséből következően a vizsgálati és terápiás módszerek megválasztása - az adott keretek között - a kezelőorvos joga, ám ehhez hozzákapcsolódik az Eütv. 77. § (3) bekezdésében megfogalmazott felelősségi szabály, amely az orvoslásra vonatkozóan az orvostól elvárható gondosságot, a szakmai és etikai szabályok, valamint irányelvek betartását írja elő, és a felelősség alóli kimentés lehetőségét fogalmazza meg.

Az alperesnek arról kellett tájékoztatnia a felperest, hogy képes olyan fogpótlást készíteni, amely esztétikailag megfelelő és a fog funkciójának megfelelően használható. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértő személyes meghallgatása során (35. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy az alperes által alkalmazott kezelés a felperes kívánalmának - miszerint az eredeti fogára legjobban hasonlító fogpótlás kerüljön kivitelezésre - feltehetőleg mind esztétikailag, mind funkcionálisan megfelelt volna. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül, hogy a szakértő erről azért tudott csak a valószínűsítettség szintjén véleményt alkotni, mert a felperes az alperes által nyújtott kezelést megszakította, nem adott lehetőséget arra, hogy az alperes a behelyezett implantátumra a saját fogtechnikusával a provizóriumot elkészíttesse. A bizonyítás ezért vált közvetetté, az alperesnek nem maradt más lehetősége, mint az, hogy saját eljárása Eütv.-nek való megfelelőségét modellezéssel igazolja. Ennek sikerrel tett eleget, ugyanis a felperes által felkért szakértő - ... - véleményével szemben, miszerint esztétikailag erre az implantátumra megfelelő megoldást nem lehetett volna adni, az alperes saját fogtechnikusa által készített modellen a 25 fokos implantátumfej megválasztása után készített koronák esztétikailag és funkcionálisan is megfelelő eredményt mutattak (28. sorszámú szakértői vélemény 16. oldal). Ezt támasztotta alá a felperest az alperesi beavatkozást követően időben legközelebb, 2013. február 22-én megvizsgáló ... fogorvos tanúként tett vallomása is, miszerint az alperes által megindított kezelés esztétikailag jó megoldást adhatott volna. Jelentőséget kell tulajdonítani annak a körülménynek is, hogy a felperes által felkért fogtechnikus nem az alperes által behelyezett implantátum hibája, szakmai alkalmatlansága miatt nem tudta arra a szögben tört felépítményt elkészíteni, hanem azért, mert ahhoz nem rendelkezett kellő képesítéssel, mestervizsgával. A felperes alappal nem hivatkozhat arra sem, hogy az alperes a szögben tört felépítmény alkalmazását szükségessé tevő implantátum beültetésével sértette meg az elvárható gondosság elvét, a kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan véleménye szerint ugyanis az implantológiai protetikában rutinszerűen alkalmazhatóak

a szögtört implantátum fejek, minden olyan esetben, amikor az implantátum pozíciója - mint az adott esetben - ezt megköveteli (19. sorszámú szakértői vélemény 30. oldal). Ahogy az sem róható az alperes terhére, hogy az adott esetben nem használt fűrősablon, illetőleg nem használt a tervezéshez háromdimenziós CT felvételt, ugyanis ... kirendelt szakértő személyes meghallgatása során (35. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a ... által utólag készített - a felperes által megfelelőnek ítélt - ideiglenes koronának, valamint az alperesi modellnek egyaránt megfelelő a tengelyállása és pozíciója, ezért az állapítható meg, hogy a szakmai szabályok által elő nem írt fűrősablon és három dimenziós CT felvétel alkalmazása nélkül is az Eütv. szerinti gondossági mércének megfelelő pozícióba volt beültethető az implantátum.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor ... ismételt tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt - szükségtelenként - a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján mellőzte, ugyanis ő valóban úgy nyilatkozott, hogy az alperesi beavatkozást követően az implantátum eltávolítását a felperesnél igazolódott csontfelszívódás okozta, azonban ennek tényét a perben feltárt egyéb adatok - a kirendelt szakértő véleménye, miszerint nem látta igazoltnak, hogy az implantátum eltávolításának a csontfelszívódás az oka, ... fogorvos tanúként tett vallomása, miszerint az általa készített fényképfelvételek és röntgenfelvétel igazolja, hogy nem volt csontfelszívódás és gyulladás, egy funkcionálisan beépülő implantátumról volt szó, valamint a felperes által felkért szakértő azon megállapítása, miszerint az implantátum beépült a csontba, annak csontintegrációja megfelelő volt - cáfolják. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egybevetett, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésével helytállóan jutott - ... álláspontjával szemben - arra a következtetésre, hogy az alperes által behelyezett implantátum nem gyulladt be, nem a csontfelszívódás volt az oka az eltávolításának, így az alperes felelőssége ennek kapcsán sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság a perben lefolytatott bizonyítás eredményeként, a szóban is kiegészített orvosszakértői vélemény megállapításaira is figyelemmel nem tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy az alperes a felperes kezelése során nem mulasztott. Az alperes tevékenységét az Eütv. előírásaival összevetve, a kirendelt igazságügyi szakértő szóban is kiegészített, ellentmondásmentes véleménye alapján azt lehetett megállapítani, hogy a felperes ellátása során nem volt hiányosság. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperesnek a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított keresetét elutasította, ugyanis a felperes ellátása során az alperes - a felperes fellebbezési érvelésével szemben - nem tanúsított felróható magatartást, a felperest ért kárért az alperes felelőssé nem tehető, azon magatartása következményeit, miszerint az alperes által megindított kezelést félbeszakította, nem háríthatja át az alperesre.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az előzőek szerinti pontosított indokolással - az elsőfokú bíróság keresetét elutasító ítéletét helybenhagyta.

A felperes a sikertelen fellebbezése következményeként köteles a fellebbezési eljárásban is alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes részére jogi képviselete ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. §-a értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján - felhívásra - az államnak, az Itv. 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű, a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

. Kincses Attila s.k.. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

bíró